

Ardamica Ferenc

Nem loptam én életemben

– Kövessen! – parancsolja a férfi ellentmondást nem tűrő hangon. – Hozza a zsákot is!

Bár még mindig nem tudom kicsoda (majd kiderül!), az autó farához támasztott papírzsák után kapok, s feldobom a vállamra. Kurva nehéz, megingok alatta... Az elhatározásból, hogy egyenes derékkal, peckes léptekkel fogom követni, nem lesz semmi... Nem én viszem a zsákot, a zsák visz engem!

A sötét öltönyös, feketehajú férfi sietve halad előttem (könnyű neki!), le-lemaradok. Az iskola bejáratánál megáll. Megvárja, amíg megmászom terhemmel a hat lépcsőt, majd, ahelyett, hogy tovább tartaná az ajtót, az orromra ereszti.

– Rohadj meg! – nyögöm, miközben az ajtóval vacakolok. Ráadásul dupla, nem is egy, hanem kettő van belőle. A másodiknál a zsák lecsusszan a vállamról... Nem érzek magamban annyi erőt, hogy ismét feldobjam a vállamra... Ölbe kapom, úgy cipelem tovább... Meddig még?!

A folyosón Baloggal és a pedellussal találkozom... Épp jönnek ki az egyik osztályból, s menének be a következőbe... Megrökönyödve bámulnak.

– Hát te...? – kérdezi Balog. – Hová mégy?

– A picsába!

– Zsákostól?

Összeszorítom a fogam, majd máskor társalgunk! Ha még egy szót találok szólni, megtörténhet, hogy elejtem a zsákot. Ami nagy szégyen volna! Talán még nagyobb, mint az, hogy rajtakaptak.

Pedig, a havazást kivéve, olyan szépen indult a mai nap... Reggel el se késtem! Időben értem be a vállalathoz, ahol most már – egy idő óta – a féreg- és rágcsálóirtó brigádban dolgozom.. A méregkeverést is megúsztam, Kiskovácsdon volt a sor... Mindössze át kellett öltöznöm és segítenem a pakolásnál... Teleraktam az autót a mérges vedrekkkel, másra nem volt gondom, ami

a védőeszközöket és lapátkákat illeti, mindenki törődött a sajátjával... Ha valaki mégis elfelejtette betenni az autóba, ha otthon hagyta, az kizáróan az ő baja volt.

– Tálca kell-e? – kérdezte Nagykovács a főnököt, aki kijött az irodából megnézni, hogy állunk az előkészületekkel.

– Kell bizony! Még hozzá jó sok!... Plakát is, természetesen! Szlovák nyelvű!

Nagykovács volt a sofőrünk, s mint ilyen, kiváltságokat élvezett. Az ő feladata volt a plakátragasztás. Míg mi elhelyeztük a csalétket, Nagykovács kiragasztotta a helyre kis, vörös plakátokat a frissen deratizált objektumban. Csak amikor végzett, s a rokonszenves halálfej ott vigyorgott minden kapun és ajtón, azután csatlakozott hozzánk... Mivel azonban a plakátragasztás sokkal kényelmesebb és könnyebb munka volt, mint a csalétek szétrakása – vödörci-lés, hajtogatás öné! – főleg nyáron sokáig eltartott, és Nagykovács tessék lássék csatlakozása csak a munka legvégére volt várható, ha egyáltalán sor került rá... Télen más volt a helyzet, a hó, fagy, szél némileg meggyorsította a kinti plakátragasztást. Nagykovács nem volt hülye, ilyenkor szívesebben cipelte a vödrot, értékelte, hogy tető van a feje fölött.

– Akkor kérem a raktárkulcsot!

Nagykovács még jóformán ki sem nyilvánította eme óhaját, amikor a főnök már hozzávágta a kulccsomót.

Nagykovács elvörösödött, s lomhán kilépett a hét lakat alatt őrzött raktár irányába... Nem-sokára dobálta ki a rácsos ajtó elé a tálcsás dobozokat.

Segítettem volna neki, ha akartam volna, de nem akartam. A többiek se! Nem érdemelte meg!

Nagykovács nem szeretett megszakadni!

Hát ebbe se fog...!

A hét lakat visszakerült a raktárra. Nagykovács zsebei duzzadtak a plakátoktól és az univerzális ragasztó tubusaitól.

– Ez a szocializmus! Egy dolgozik, négyen nézik! – jegyezte meg sofőrünk, miközben szorgalmasan hordta a tálcsás dobozokat az autóba.

– Láttatok valakit dolgozni a közelben? – kérdezte Balog és teátrálisan beárnyékolta a tenyerével a szemét. – Mert én nem!

A főnök megrántotta az aktatáskáját, már ideges volt, de hangosan még nem adta jelét.

– Hová megyünk? – kíváncsiskodott Nagykovács, nehogy egy percig csend legyen. – Ha megszabad kérdeznem... – tette hozzá.

– Zólyomba! Épp azért ne germózzatok tovább! – jelentette ki a főnök.

Nagykovács az útirányt se állta meg szó nélkül.

– Ilyen pocskék időben?! – két szemét az elborult ég felé emelte, amelyből egyre sűrűbben hullt a hó. – Közelebb nincs munka?

– Van! – mondta a főnök, most már ingerülten. – De mi mégis Zólyomba megyünk, mert az a sürgősebb. A faipari középiskolában ma kezdődik a téli vakáció... Tegnap felhívtak: délig

várnak. Délig még ott szobrozik egy nőci a gazdasági osztályról. Nála a pecsét, ő baszarintja rá a munkalapra. Rajta, s a pedelluson kívül, aki kísérgetni fog és átveszi a munkát, nem lesz a suliban egy teremtett lélek. De ha nem sietünk, ők is elmennek.

– Hová? – kérdezte Nagykovács kimondottan azzal a szándékkal, hogy kiborítsa a főnököt.

– A Magas Tátrába! Sielni!

– Mi is sielni fogunk! – jegyezte meg Nagykovács. – Léc nélkül! Magas Tátra sem kell hozzá! Emlékezzetek a szavaimra! – ijesztgetett és beült a volán mögé.

Mi – a szocializmusban nézelődők – bepréeltük magunkat a hideg gépkocsiba.

– Végre! – sóhajtotta Balog.

– Tolni is fogjátok! – célzott Nagykovács a havas, csúszós útra.

– Elég a fenyegetőzésből! – kiáltotta a főnök!

De akkor már gurultunk.

– Hüvös van! Valahol bedobhatnánk egy rumos teát! – indítványozta a Kiskovács még a városban.

Nem volt egy rossz, kivihetetlen ötlet, de a főnök elvetette.

– Majd Véglezen!

Pedig mindnyájan tisztában voltunk vele: ha Nagykovács nem cukkolja föl, megvalósíthatónak tartotta volna!

Tolni nem kellett a kocsit, viszont ide-oda csúszkáltunk a friss hóban... Véglegesen kimondottan unatkoztunk, csak imitt-amott ejtettünk el egy-egy megjegyzést a fűtésre (szar!) és Nagykovács sofőrtudományára (ugyanaz tökben!).

– A múlt héten csináltattam meg! – esküdözött az érintett. – Ha meg valaki irigyli tőlem azt a kétszázötven koronát, amit a vezetésért kapok, vagy jobban tudja, csak szóljon. Átadom a volánt!

Véglegesen játszott a sértődöttet, mint egy vénlány, de azért engedelmesen fékezett a kocsmá előtt...

Kikászálódttunk, hogy megmozgassuk meggémbereedett tagjainkat.

– Ki fizet? – hangzott el a kérdés. Fölöslegesen, mert mindig azon volt sor, aki aznap kevert. Így senki sem maradt ki... Kiskovács is tudta a kötelességét, elsőnek rázta le cipőjéről a havat a kocsmáajtóban.

– Semmi ücsörgés, csak felhörpintjük! – parancsolt ránk a főnök – akinek már a munkalap aláírásán és lepecsételésén járt az esze, az volt a legnagyobb gondja – amikor Kiskovács tálcán hozta az asztalhoz a rumosteát.

A vendéglátóegység nemrég nyithatott, a nagy DVB kályhában ugyan pislákol a tűz, de meleg sehol, csak a tegnapi áporodott bagószag, meg a fojtó reggeli szénegáz.

Szürcsöltük a forró, rumtól illatozó teát, miközben sokadszor és egyöntetűen megállapítottuk, hogy a helyiség, ahol ülünk, egy valódi köpködő.

– Én már megittam! – tapsolt a főnök.

Élénken helyeseltünk, de azért mi sem húztuk az időt!

Mire a faipari középiskolához értünk, kissé átmelegedtünk (mit tesz a bélés?!) és Nagykovácsot kivéve (aki kényszerűségből rum nélkül fogyasztotta a teát) valamennyien jobb kedvre derültünk.

A nőci a pecséttel még volt, s a pedellus sem öltött egyelőre nyúlcipőt, sőt, egy pirosposztag szakácsnőből (ki ne hagyjuk a konyhát!) többlet mutatkozott.

Kezdődhetett a meló.

Nagykovács kint és bent plakátragasztott, Balog a pedellussal az osztályokat járta, Kiskovács a pecsétes csajjal a szertárakat, a főnök a konyhát és a tornatermet csinálta, nekem az alagsor és a kazánház jutott. (Padlás szerencsére nem volt, mert akkor oda is felküldtek volna!)

Ment minden, mint a karikacsapás!

Egészen addig a percig, amíg a sötétöltönyös faszi belém nem akadt az autó faránál, és rám nem ripakodott, hogy kövessem.

Jó kezdet, rossz vég!

Meddig akar még zsákoltatni?!

No azért!

Lecövekel egy ajtó előtt, felteszi a szemüvegét, kulcsokat próbál, a sokadik stimmel, belecsúszik a zárba.

Mire a Szézám kitárul, odaérek.

Félrehúzódik, előreenged.

Nofene, de udvarias! Egyszerre!

"Igazgató", olvasom össze a firstok mellett szemmagasságban elhelyezett, pirosan virító műanyag táblácskáról a fekete betűket.

Már csak ez hiányzott!

E nap fekete betűkkel vonul be életem történetébe.

De előbb én vonulok be az igazgató irodájába és leteszem a zsákot, heresérvtől tartó golyóim őszinte örömére.

Az igazgató (hogyan az Istenbe nem ment el szabadságra?!) megkerül, az íróasztalhoz siet (kulcspróba!), kinyitja a középső fiókot, noteszt, ceruzát vesz elő (mi az, vizsgáztatni akar?! - abból már kinőttem!), majd kényelmesen elhelyezkedve hátradől a székén.

Kezdődhet az inkvizíció!

- Oldozza ki!

Nem lesz egyszerű! A kazánházban sehol nem leltem kötelet, csak egy darab drótot. Azzal húztam be a papírzsák száját. Jó erősen! Nem gondoltam rá, hogy egyszer (még hozzá ilyen hamar!) ki is kell bontanom. Tekerem a rozsdás drótot, ráncigálom, míg nem eltörik... No, ezt elcsesztem!... Most már csak nagyon lassan folytathatom... A drót hosszabbik szálával folalkozom, a rövidebbet meg óvatosan feszegetem!... Úgy látszik, mégsem vagyok elég óvatos!... A rövidebb felhasítja az ujjamat, a hosszabbik meg eltörik... Harapó-, vagy kombinált fogó kéne, gondolom, és kétségbeesve nézek körül... Egyetlen ilyen szerszám sincs a láthatáron.

Nagyon melegem van.

A zsák szája csupa vér.

A szemüveges hapsi meg nézi a színjátékot.

Számára bohózat. Számomra tragédia!

– Mi lesz?! – sürget.

– Mi volna?!

Elunom, hogy továbbra is neveltség tárgya legyek, s felszakítom a papírzsák száját. A drót(tövis)koszorú így már könnyen, magától lecsúszik.

– Lássuk, mi van benne?!

Lássuk!

Nem mozdul!

Nem mozdul, eszébe sincs fölállni az asztal mögül, odajönni hozzám, és belekukkantani...

Akkor meg mire vár?

Felmegy bennem a pumpa!

Feldötöm a zsákot, lehajlok, megragadom az alját, aláteszem a jobb térdem, felemelem, és egyetlen mozdulattal kiborítom a tartalmát a szoba közepére.

Te akartad!

Bámulja a könyvhalmazt (ezt vártad?!). Talán a szeméből ki lehet olvasni, mit gondol, ha nem viselne szemüveget. De viseli, rajta van, olyan, mint egy álarc, nem tudni miatta, hogy aki hordja, mennyira veszélyes. A dioptriák mögött jól el lehet bújni!

Nagysokára szólal meg, de abban sincs köszönet!

– Maga tolvaj...

Félig megállapítja, félig megkérdezi.

Akár így van, akár úgy, ez erős volt!

Most izzadok csak igazán... A szívverésem szapora, a gyomrom liftezik, a fülem zúg... Azonkívül úgy érzem, hogy egy számmal nagyobb, vatelinnal bélelt steppelt munkanadrágom, melyben úgy nézek ki, mint egy gatyástyúk, még két számmal megnagyobbodik.

– Nem loptam én életemben! – mondom, s magam is csodálkozom azon, hogyan hagyhatta el ajkamat ez a nótaízü védekezés.

– Nonono! Hát ezeket honnan tulajdonította el? Az iskola könyvtárából!

– Azt sem tudom, hol az iskolakönyvtár!

– Ne hazudozzon!

– Igazat beszélek! Rakáson heverték a kazánház sarkában. Ott szedtem össze őket!

– Á! Szóval már lenn voltak?!... Akkor a helyzet még súlyosabb, mint gondoltam!

– Milyen helyzet? – kérdezem báván.

– A maga helyzete!

– Micsoda?

– Nézze, ha a könyvtár polcairól eltulajdonít egy zsák könyvet, az szimpla lopás... Ha a kazánházban teszi ugyanezt, annak már politikai színezete van.

- Politikai színezete?
 - Igen!
 - Mi az, hogy politikai színezete? Mi az, hogy lopás? Kidobták őket... Kikészítették a gyűjtésbe!
 - Nagyon téved! Nem a papírgyűjtésbe szántuk a műveket, hanem a kazánba! Tudja, milyen könyvek ezek? Betiltott könyvek!
 - Tudom.
 - Tudja?
 - Nem vagyok hülye!
 - Ebben kételkedem!... Az effajta irodalom megmértelyezett, ártalmas, meg kell semmisíteni! Maga meg... Mi volt a célja a könyvekkel?
 - Megmenteni őket!
 - Mit ért "megmentés" alatt?
 - Hazavinni valamennyit és felrakni a könyvtápolcra.
 - Magának könyvtára is van?
 - Van. Nem úgy nézek ki?
- Végigmér, lenyeli a választ. Azután folytatja a kérdezősködést:
- Hol szándékozott terjeszteni a tiltott műveket?
 - Terjesztésük az eszembe sem jutott. Mint mondtam, besoroltam volna őket a könyvtáram polcaira.
 - Az olvasással hogy áll?
 - Tudok olvasni, ha arra gondol.
 - Ezeket a könyveket elolvasta volna?
 - Noná! Bár némelyikhez már volt szerencsém!
 - Szóval nem ismeretlenek maga előtt ezen művek?
 - Úgy, ahogy mondja! Se a művek, se a szerzők!
- Most látom, hogy nem csak kérdezet, jegyzetel is, a seggfej!
- Hogy hívják? – faggatózik tovább.
 - Minek az magának,
 - Bízsa rám! Tehát, mi a neve?
- Megmondom! Hiába tagadnám le, megkérdezné a főnökömtől, vagy felhívna a vállalatomat.
- Nem elégszik meg a nevemmel, a címemet is kéri.
- Rakja vissza a könyveket a zsákba!
- Szótfogadok! Remegő kézzel és gyomorral töltöm meg a zsákot a könyvekkel.
- Fel fog jelenteni!
- Hozza utánam!
- Szokása szerint előre siet, én meg követem, vonszolom magam után a megtépett zsákot

(bekötni már nem lehet!), mint a döglött kutyát... Végig a folyosón, le a lépcsőn, ki az udvarra (kollégák bámész pillantásai)... A zsák alja elkopik, az udvaron a hóban elázik, a kazánház küszöbén kiszakad.

Ottzarom az egészet!

– Hé, hé! – kiabál utánam. – Itt akarja hagyni ezt a rendetlenséget? Jöjjön szépen vissza és tegye a könyveket a helyükre!

– A helyükre? – gúnyolódom.

– Oda!

– Hová?

– Ahonnan elvette őket! Tudja azt maga nagyon jól...! Pontosan oda!

– Centiméterre pontosan, vagy lehet némi eltérés...?

Mérgesen elrohan.

Hangosan emlegetem Istent és a kazánház kormos plafonja felé emelem tekintetem.

– Istent ne keverd bele! Ezt egyesegyedül te basztad el! Mégpedig alaposan! - avatkozik bele Nagykovács, előbújva a kazán mögül, ahol eddig dekkolt. – Úgy elbasztad, hogy most már azt a zsák szenet, amit elkészítettem magamnak, sem merem betenni az autóba!

Nézek a kazán mögé, a sarokba, s nem hiszek a szememnek: semmiféle papír, meg drót! Helyre juttatszák, mintha csak gabona lenne benne (mi az, Nagykovács kézzel válogatta a szenet?), spárgával megkötve!

Sárgulok az irígységtől!

Egy percig! Nem tovább!

Azután leggugolok a könyvekhez, főleg a kisméretűek érdekelnek, s gyorsan eltűntetek puffajkám bal belső zsebében egy Dušan Kužel, a jobban meg egy Kunderát. Mňacko és Ťažký már csak az ingem alatt férnek el.

– Üres a belső zsebed? – fordulok segélykérően Nagykovácshoz.

Rázza a fejét, hogy nem.

– Tele van szajréval!

Vagy igazat mond, vagy hazudik. Inkább az utóbbi.

Marad a nadrágom két szára. Bennük még elférne néhány könyv. Persze, ehhez az kéne, hogy alul megkössem őket.

– Hát spárgád van-e?

– A konyha előtti bordelben találsz.

Pattanok föl, de elkések...

A kazánház vasajtájának nyílásában megjelenik az igazgató, mellette a pedellus.

– Hol a fűtő? – kérdi az igazgató a pedellustól.

– Orvoshoz ment... Ma később jön!

– Gondoskodjon róla, hogy amint bejön... Még ma...

A többit nem hallom... Ismét zúg a fülem!

A hajlgatástól van...

Ideje befejezni!

Tehetetlenül állok, kezemben a könyv, de nincs annyi erőm, hogy a rakásra dobjam.

Nagykovács segít... Nem buzgóságból! Inkább azért, hogy magyarázatot adjon a jelenlétére a kazánházban.

– Kész?

Elhajítom...

Nincs hatalmamban változtatni a dolgokon.

A francba!

A törött mosdóhoz lépek, ahol a fűtő szokott tisztálkodni, és megmosom a kezem. Szapannal. Ezt onnan tudom, hogy csípi a sebem.

Nagykovács is összedörzsöli lapátjait, s bánatos pillantást vet a kazántakarta sarok felé, ahol a zsákja lapul.

– Annak már löttek! – sóhajta. – Épp úgy, mint a könyveidnek!

– Gyere innen! – hívom. – Ha sokáig itt maradunk, nem állok jól magamért!

– Ne ugrálj! Még befűt neked! – csillapít Nagykovács.

– Nekem befűt, a könyvekkel meg befűttet!

– Ez egy ilyen ember! – rándít Nagykovács a vállán.

– A kérdés csak az, hogy ember-e az ilyen?!

Elhagyjuk a kazánházat... Tőlünk egyedül az idő szomorúbb, vígasztalanul beborult, havazik.

Az igazgató viszont láthatóan jókedvű. Elégedetten, zsebretegetve a kezét ácsorog a kazánház előtt. Egyedül, fittyet hányva a hóhullásnak. A pedellust ellátta munkával, minden valószínűség szerint elzavarta havat seperni.

Ha jókedvű, teszek róla, hogy ne legyen!

– Tudod, ki égetett legutoljára könyvet? – kérdem Nagykovácstól jó hangosan, amikor az igazgatóhoz érünk. – Hitler!

– Meglakolt érte! – kontrázik Nagykovács. – De meg ám! – A többi disznóságért is! A birodalma összeomlott, ő meg... Ott dögölt meg a bunkerben!

Telitalálat!

A sötétöltönyös igazgató akkorát ugrik, mintha sőt löttek volna a fenekébe. Ordibál.

– Kikérem magamnak ezt az összehasonlítást!

– Kikérni kikérheti... Két-három évig születik egy könyv, az olyanok meg, mint maga, akiknek nincs egy önálló gondolatuk, csak piros nyakkendőjük, máglyára vetik.

– Maga ehhez nem ért!

– Hogyne értene! Ő is író! – beszél bele Nagykovács.

– Aha! Szóval így állunk! – jegyzi meg a pirosnyakkendő. – Csak nem egyike azon íróknak...? – int megvetően a kazánház felé.

- De igen! – mondom büszkén.
- És a saját művét megtalálta köztük? – céloz a könyvkupacra.
- Nem találhattam meg! Én magyarul írok!
- Írt! Múlt idő! – piszkálódik az igazgató.
- Akiknek fűrészpör van a kobakjukban, a hivatalban ülnek, a gyógyisok meg patkányt irtanak! – siet Nagykovács a segítségemre.
- Sohasem szerettem, de most homlokod tudnám csókolni!
- Írok, csak nem publikálok! – javítom ki az igazgatót.
- Nem is fog! Gondoskodom róla!
- Ahhoz maga kismiska! – vágom rá, bár ebben nem vagyok olyan biztos.
- Jó munkát! Írja tele fiókjait!
- Még meg sem telnek a fiókjaim, amikor ez a rendszer összeomlik. Tákolmány! Csak az orosz szuronyok tartják! Akkor meg felkötheti magát a piros nyakkendőjére!
- Ez mindennek a teteje! – kiáltozik magán kívül. – Én... Maga lesz a tanúm! – fordul Nagykovácshoz. – Hallotta a kollégája kijelentését?
- Nagykovács tagadóan megrázza a fejét.
- Nem hallatszott az ide! Ilyen hóesésben...!
- Az igazgató leveszi az ókulárját, s hol az üveget, hol a szemét törülgeti dühében.
- Ezt még megkeserüli... Nagyon megkeserüli! Vegye tudomásul, hogy ennek még folytatása lesz!
- Tisztában vagyok vele!
- Otthagyjuk.
- Egy darabig követ és fenyegetőzik. Azután lekopik.
- Kösz! – hálálkodom Nagykovácsnak.
- Nincs mit! – sercint egy hosszút az igazgató után, aki eltűnik az épületben. – Közönséges bunkó!
- Hólyag! – próbálok versenyre kelni vele a sercintésben. – Paprikajancsi! – nyeri meg Nagykovács egy fejhosszal a versenyt.
- Köpöcsésze!
- Ebben maradunk.
- Balog és Kiskovács már az autóban cigarettáznak. Jó ideje, mert a kocsiban vágni lehet a füstöt.
- Berakom a vödört, lapátkát a csomagtérbe, azután Nagykovácsal mi is betelepszünk.
- Az egyedüli, aki még hiányzik, a főnök.
- Nem sokáig kell rá várnunk.
- Jön, lógó orral, lógó aktatáskával. Az ábrázatára van írva, mit kellett végighallgatnia... Beül a kocsiba, a sofőr mellé, és teljes erejéből becsapja az ajtót.
- Nagykovács kiszáll, megkerüli a kocsit, kinyitja a főnök oldalán az ajtót, majd szépen becsukja. Azután komótosan visszaballag, helyet foglal a volán mögött és startol.

A főnök nem üti le (pedig mindnyájan arra számítottunk!), csak nyel egyet... A városban szólal meg először.

- Ide se jövünk többet!
- Sose sajnáld! -mondja Nagykovács. - Közelebb is akad munka!
- Akad, nem akad, elvesztettünk egy kuncsafot! Neked köszönhetően! - fordul hátra, felém.

Némán lapítok a hátsó ülésen.

- Az igazgató kijelentette, hogy nem akar minket többé látni!
- Én se őt! - nyitom a számat.
- Pedig viszontlátod! Nekem elhiheted! Készülj fel rá, hogy megfingat!
- Állok elébe!
- De bátor vagy, de bátor! Mi a fenének kellett neked politikai kijelentéseket tenned?! Egy zsák kiselezgett könyvet még el lehet valahogy boronálni, de amit az orosz szuronyokról mondtál, azt nehezen.

- Nyugi! Nem eszik olyan forrón a kását, mint ahogyan főzik! - szól közbe Nagykovács. - Azokra a kijelentésekre nincs az igazgátónak tanúja!

- A könyvekre viszont van. Sajnos. - A pedellus látta! - így Balog.
- Micsoda baromság! Könyvet lopni! - háborog tovább a főnök.
- Ki voltak dobva a kazánházba! - védelmez Nagykovács.
- Lopásról szó sem volt, csak áthelyezésről! - nevetgél Kiskovács.

- Ebben az országban mindenki áthelyez mindent, na de könyvet?! Mégha valami értelmes dolgot akartál volna elcserélni, azt megérteném! - csóválja a főnök a fejét. - Jól kibasztál ve-lünk! Főleg velem! Huszonöt kiló családokkal többet szándékoztam írni a munkalapra, de emi-att a zrí miatt nem mertem. Pedig ilyen nagy sulinál, ahol ennyi a folyosó, huszonöt kiló játs-va elveszne. A nőci azt sem tudja, mi fán terem a deratizáció, a saját halálos ítéletét is aláírná és lepecsételné, ha elé tenném!

- A folyosókat nem csináltuk!
- Micsoda?!
- A folyosókat nem parancsoltad! - zengjük kórusban.
- Beszámoltam őket!
- Sose síránkozz! - mondja Balog. - Ezek szerint úgy is vastagabban fogott a ceruzád!

A főnök a haját tépi.

- Mi lesz ebből?

- Semmi! - torkolja le Nagykovács. - Ennél sokkal, de sokkal nagyobb baj, hogy a kazán-házban kellett hagynom az elkészített zsák szenet: kíváncsi vagyok, mivel fűtök holnap? A szénraktárban csak ígérgetik a fuvart, pedig hét hete hogy kifizettem hús mázsát!

- A zuhanyozóban fasza slauhhal találkoztam. Az Isten is autómosásra teremtette. A pe-dellustól meg lehetett volna fújni... - szívedezik Balog.

-- Olyan lábtörlőbe botlottam az egyik szertár előtt, amilyenre az asszonynak már régen fája a foga! – sopánkodik Kiskovács. – Persze, az ember elgyávul, ha attól kell tartania, hogy átvizsgálják a kocsit!

A közhangulat hirtelen ellenem fordul.

– Nagy kárt okoztál nekünk, írókám! – Nagy erkölcsi és anyagi kárt... Az az ügyes káposztás hordócska is a konyha előtt maradt! – sápitezik a főnök.

– Bassza meg az Isten a szemet, a slauhot, a lábtörlőt, a káposztás hordót! Hát a könyveket nem sajnálja senki?! – háborodom föl.

– Rajtad kívül nemigen! – ingatják a fejüket.

– Úristen, hová kerültem?

A változatosság kedvéért most én tépem a hajam.

– A patkányosok közé! De ne szívd mellre!... Ne feledd: máskor semmi egyéni akció! Ha valamit el akarsz csórelni, csak szólj! Falazunk neked! – vágnek egymás szavába.

– Nem lesz máskor!

– Ne tégy elhamarkodott ígéreteket!

– Hát nem értitek? Én csak ebben az egy esetben... Soha azelőtt...! És soha ezután...! Nem loptam én életemben!

Amint ezt kiejtem a számon, éktelen röhej tör ki az autó belsejében. Kollégáim egymásra dőlnek, a térdüket csapkodják, Kiskovácsnak leszalad a nyála, hátba kell veregetni! – Nagykovács is úgy nevet, hogy kishíján az árokban kötünk ki!

– Te az utat figyelj! Majd mi nevetünk helyetted! – cseszi le a főnök, azután, amikor az utolsó vihogás is elhal, rámpirít: – Ne hazudj, írókám!

– Hát jó! – adom meg magam. – Töredelmesen bevallom, hogy valóban hazudtam. Egyszer, kamaszkoromban, elcsentem valamit.

– Halljuk, mi volt az?

– Apróság!

– Ne hantázz! ...Elő a farbával! – követelőznek. – Ki vele! De azonnal!

Szégyenlősen pirulok...

– Ki fogtok röhögni!

– Nem fogunk!

– Egy könyv.

Előre tudtam, hogy ez lesz!

Elsőprő erővel tör ki belőlük az újabb röhej.

Magyarázodom...

– A városi könyvtár kiállítását rendeztél... Ott láttam meg... Egészen kicsi volt... olyan zsebbe való... szép, színes borítója elbűvölt... képtelen voltam ellenállni!

– Elég! Elég!

– Ne folytasd!

– Képtelen volt ellenállni!

– Én meg képtelen vagyok vezetni! Ilyen körülmények között – hahotázik Nagykovács, a padkára kormányozza a kocsit és hagyja megállni a hóban.

Amikor kedvükre kinevették magukat (és engem!) a főnök azt mondja, ideje volna folytatni az utat.

– Jó! – egyezik bele Nagykovács. – De akkor egy darabig beszéljünk másról. – Szúr az oldalamba!

Balog rögtön hozzákezd a nevetést elterelő műveletbe és nekiszzegezi a főnöknek a kérdést:

– Mi volt a konyhán?

– A konyhán? – hökken meg a főnök. – Mi lett volna? Semmi!... Nem főztek, ha erre gondolsz! A szakácsnő elnézést kért, azt mondta, szünidő van, bocsássanak meg, nem tudom magukat semmivel megkínálni...

– Aranyat érő kifogás! Tojása csak volt?! – okvetetlenkedik Balog.

– Tojása? A szakácsnőnek? – hülledezik a főnök.

Nem lehet ezt megállni nevetés nélkül!

– Igen! Néhány tojás, egy-két vöröshagyma, fél kanál zsír, és kész a hagymás rántotta! – gyözködi Balog. – Persze, néma gyerekek az anyja sem érti a szavát!

– Nem akartam szemtelen lenni... – védekezik a főnök.

– Pedig az kellett volna! – erősködi Balog.

A főnök nem hagyja magát...

– Úgysem volt hozzá kenyere!

– Nem vagyunk válogatósak, elfogadtuk volna a szikkadtat, de még a szárazat is. Megpirítva!

Balog győzedelmesen körülnéz.

– Okostóni! Nem mondanád meg, mivel szeletelte volna fel a száraz kenyeret? – kiáltja a főnök, s előránt a pufajkájából egy hatalmas konyhakést.

Győzött.

Utolsó erőnkől nevetünk. Az autóban csupa rekedt, kukorékolásra képtelen kakas tartózkodik.

Ez egy ilyen nap!

– Elő a szuvenírekkel!

Balog kínai tollal dicsekszik (az egyik pad alatt találtam).

– Aki keres, talál!

Kiskovács mágnespatkóval szerénykedik (mégsem emelhettem el a szertárból a kitömött baglyot!).

– Szerencsét hoz!

– Vagy elbassza az órádat!

Nagykovács egy árva villanykörtével rukkol elő (a lámpán, amelyikben égett, nem volt bura, s ez ellenkezik a biztonsági előírásokkal, ki kellett csavarnom!).

- Hogy betartja, hogy betartja!

- Direkt ki kellett csavarnia!

Már csak én vagyok hátra.

Minden szempár felém fordul.

Jobb kezemmel pufajkám bal belső zsebébe nyúlok, bal kezemmel a jobba, majd, ahogyan a bűvészek szokták, egyszerre rántom elő mind a kettőt: Kuželt és Kunderát.

(Tažký és Mňáčko ott lapulnak az ingem alatt, nem kell mindent bevallani. Ezt már megtanultam! Nagykovács is csak az egyik villanykörtét mutatta meg!)

Istennek hála, hogy senki sem bír nevetni.

- Ááá...

- Megint könyvek!

- Mi ebből a tanulság?

- Hogy nem normális!

- Ha könyvtárban kéne deratizálnunk, nem vihetnénk magunkkal!

- Ne bántsátok! Miután elkapták, azután sem adta föl. Ez tetszik nekem! Megállapítom: nem reménytelen eset. Ha felhagy a könyvekkel, lesz még belőle valami! – fogja a pártomat a főnök. – Idővel beilleszkedik.

Mint homok a fogaskerekek közé!

- Mi az Istenre várunk?

Nagykovács észbe kap, startol, de az útpadkán felgyülemllett friss hóban csúsznak a kerekek.

- Mint egy kezdő!

- És még ő tartja magát tapasztalt sofőrnek!

Kiugrálunk, nagynehezen kitoljuk a kocsit a hóból, majd mindenki visszamászik a helyére.

- Miért kellett...? - kezdené a főnök, de Nagykovács nem hagyja befejezni.

- Muszáj volt megállnom. Szúrt az oldalamba!

- Hát én mit szóljak? Nekem dupla szúrásom volt! – céloz a főnök a késre.

- Semmit! Te nem vezetsz!

Azután nem beszélgetünk, pihenni is kell! Nagykovácsnak meg oda kell figyelni az útra, amelyik egyre járhatatlanabb.

- Hol a fészkes fenében vannak ilyenkor a hóékék?

Ki nem szarja le a hóékéket, engem egészen más foglalkoztat. *(Folytatása következő lapszámunkban.)*

Drosznyik István : Ne bánts az állatokat